

Bilaga 1, Fyra grupper

Vallentuna - kommunen med ungdomar i fokus, 2011

Resultat från Lupp - Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, år 8 och år 2 på gymnasiet

Fyra grupper

För att ge en samlad bild av ANT-situationen har vi kategoriserat in eleverna i fyra olika grupper. Kategoriseringen har gjorts utifrån hur de besvarat enkätfrågorna gällande alkohol, narkotika, och tobak. Grupperna baseras på om och i så fall hur ofta ungdomarna röker, snusar, dricker alkoholhaltiga drycker eller i någon omfattning använder hasch eller marijuana eller andra narkotiska preparat.¹ Observera att vissa grupper är relativt små, vilket gör att resultatet i tabellen bör tolkas med viss försiktighet.

De fyra grupperna är:

- "De ordentliga"
- "Testarna/smakarna"
- "De påverkingsbara"
- "De riskbenägna"

Diagram 1. Andel ungdomar som kategoriseras i respektive grupp per årskurs 8.

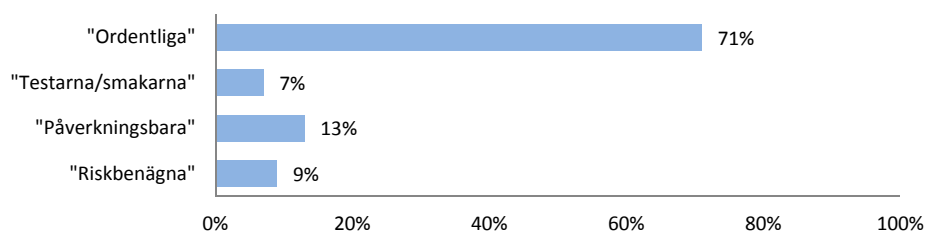
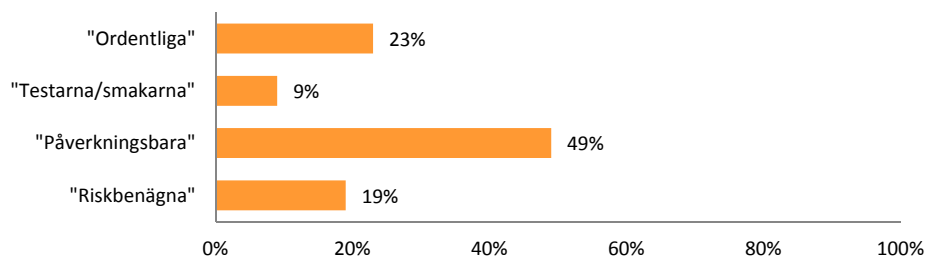

Diagram 1. Andel ungdomar som kategoriseras i respektive grupp per årskurs 2 på gymnasiet.

¹ Kategoriseringen har gjorts utifrån följande kriterier när det gäller konsumtion av alkohol, narkotika och tobak. Det "högsta kriteriet bestämmer", det vill säga så fort respondenten har konsumerat (alkohol och/eller narkotika och/eller tobak) enligt en av kriterierna som definierats i en grupp, går hon eller han upp till gruppen ovan. Det räcker alltså att ett kriterium överensstämmer med den högre gruppen för att respondenten ska tillhöra den gruppen.

Kriterierna för "De ordentliga" är att de aldrig konsumerar någon form av alkohol, narkotika och tobak. "Testarna/smakarna" har testat någon form av narkotika en gång. De dricker alkohol en gång om året eller mer sällan. De röker cigaretter en gång om året eller mer sällan. De snusar en gång om året eller mer sällan. "De påverkingsbara" dricker alkohol några gånger per år till någon gång i månaden. De röker några gånger per år eller oftare och de snusar någon gång per år eller oftare. "De riskbenägna" har använt någon form av narkotika 2-10 gånger eller fler gånger. De dricker alkohol en gång i veckan eller oftare. De dricker så mycket alkohol att de känner sig berusade någon gång i veckan (årskurs 2) / ett par gånger i månaden eller oftare (årskurs 8).

Beskrivning av de fyra grupperna

Här nedan beskrivs de fyra grupperna med utgångspunkt från ett urval av frågorna i Lupp-enkäten. I texten presenteras enbart skillnader som är statistiskt säkerställda. För årskurs 2 på gymnasiet råder det exempelvis inte några statistiskt säkerställda skillnader mellan var de träffar sina kompisar på fritiden, och därför presenteras inte detta i texten. Däremot presenteras resultatet i sin helhet i tabellerna.

De frågor som vi har valt att använda för att se om det finns samband och/eller skillnader mellan de fyra grupperna är:

- Hur mycket det finns att göra på fritiden
- Var de träffar sina kompisar
- Om de har blivit mobbade eller utfrysade det senaste halvåret
- Om de själva har deltagit i mobbning eller utfrysning det senaste halvåret
- Hur de bedömer sitt allmänna hälsotillstånd (svarsalternativen *"ganska till mycket dåligt"*)
- Hur ofta de bedömer att de är sjuka i förhållande till andra (svarsalternativet *"är inte sjuk lika ofta som andra"*)
- Om de får lov att dricka alkohol för sina föräldrar

"DE ORDENTLIGA"

Sju av tio elever i årskurs 8 och drygt två av tio i årskurs 2 på gymnasiet klassificeras tillhöra kategorin "de ordentliga". Det är även den grupp där minst andel uppger att de får dricka alkohol för sina föräldrar.

Ungdomarna i årskurs 8 i denna grupp träffas i högre grad i en idrottshall/sporthall eller på annat ställe i samband med idrott än ungdomarna i grupperna "de påverkingsbara" och "de riskbenägna".

"TESTARNA/SMAKARNA"

Nästan en av tio elever i såväl årskurs 8 som i årskurs 2 på gymnasiet klassificeras tillhöra kategorin "testarna/smakarna".

Ungdomarna i årskurs 8 i denna grupp träffas i högre grad i en idrottshall/sporthall eller på annat ställe i samband med idrott än ungdomarna i gruppen "de påverkingsbara".

"DE PÅVERKNINGSBARA"

Drygt en av tio elever i årskurs 8 och fem av tio i årskurs 2 på gymnasiet klassificeras tillhöra kategorin "de påverkingsbara". Ungdomarna i både årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet i denna kategori skolkar mer än "de ordentliga". I denna grupp får fler i årskurs 2 på gymnasiet dricka alkohol för sina föräldrar jämfört med kategorin "de ordentliga" och "testarna/smakarna".

Ungdomarna i årskurs 8 i denna grupp träffas i högre grad på fritidsgård än ungdomarna i gruppen "de ordentliga". De träffas också i lägre grad hemma hos varandra än "de ordentliga". Denna grupp träffar i högre grad sina kompisar utomhus än ungdomarna i gruppen "de ordentliga".

"DE RISKBENÄGNA"

En av tio elever i årskurs 8 och två av tio i årskurs 2 på gymnasiet klassificeras tillhöra kategorin "de riskbenägna". Gruppen kännetecknas av att det är dessa ungdomar (både i årskurs 8 och i årskurs 2 på gymnasiet) som i högst grad skolkar. Ungdomarna i årskurs 8 i denna grupp har i högre grad än "de ordentliga" blivit utsatta för mobbning det senaste halvåret. I denna grupp får fler i årskurs 2 på gymnasiet dricka alkohol för sina föräldrar än bland grupperna "de ordentliga" och "testarna/smakarna".

Ungdomarna i årskurs 8 i denna grupp träffas i lägre grad hemma hos varandra än ungdomarna i "testarna/smakarna" och "de ordentliga". De träffas också i högre grad än "de ordentliga" på en restaurang, pub, bar eller liknande. Denna grupp träffar i högre grad sina kompisar utomhus än ungdomarna i gruppen "de ordentliga".

Slutsats

Med utgångspunkt från var ungdomarna i årskurs 8 i dag träffar sina kompisar kan vi se att fritidsgårdar är en viktig mötesplats för dem som är "påverkingsbara". Vi kan också se att ungdomarna i gruppen de "påverkingsbara" och även till viss del i gruppen de "riskbenägna" är de som i dag träffar sina kompisar utomhus i högre grad än andra. Med andra ord har fritidsgårdarna en viktig funktion att fylla för båda dessa grupper. Här kan vi också anta att fältgruppen har en extra viktig funktion att fylla för dessa ungdomar som träffas utomhus.

Ungdomarna i grupperna "de ordentliga" och "testarna/smakarna" träffar i högre grad sina kompisar i en sporthall/idrottshall i samband med idrott eller hemma hos varandra. För de ungdomar inom dessa grupper som inte har möjlighet att ta hem kompisar blir även här fritidsgårdarna en viktig mötesplats.

Vi kan se att det finns tydliga samband mellan mobbning, skolk och att tillhöra gruppen "De riskbenägna".

Det finns ett mönster (dock ej statistiskt säkerställt) där ungdomarna i gruppen "testarna/smakarna" i högre grad själva har deltagit i mobbning eller utfrysning än ungdomar i andra grupper.

Tabell 1. Kategorierna kors utdrag av frågor ur Lupp 2011.

	ÅRSKURS 8				ÅRSKURS 2 PÅ GYMNASIET			
	"De ordentliga"	"Testarna/smakarna"	"De påverkingsbara"	"De riskbenägna"	"De ordentliga"	"Testarna/smakarna"	"De påverkingsbara"	"De riskbenägna"
Tjej	48%	52%	58%	41%	47%	48%	56%	48%
Kille	52%	48%	40%	59%	50%	52%	44%	52%
Det finns mycket till ganska mycket att göra på fritiden, av det jag är intresserad av	84%	80%	77%	80%	60%	70%	68%	60%
När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då oftast vara?								
Hemma hos varandra	89%	88%	72%	66%	83%	78%	84%	72%
På ett café	2%		7%	3%	24%	26%	18%	17%
På ett ungdomens hus, en fritidsgård eller liknande	3%	4%	14%	6%	3%	4%	8%	6%
På en restaurang, pub, bar eller liknande	1%			9%	7%	9%	7%	21%
I en idrottshall/sporthall eller på annat ställe i samband med idrott	25%	24%	2%	3%	10%	17%	12%	11%
Utomhus	34%	52%	77%	59%	17%	26%	31%	34%
I en föreningslokal					5%		3%	
Inte på någon av ovanstående platser	3%		2%	3%		13%		4%

Tabell 2. Kategorierna kors utdrag av frågor ur Lupp 2011.

	ÅRSKURS 8				ÅRSKURS 2 PÅ GYMNASIET			
	"De ordentliga"	"Testarna/smakarna"	"De påverkingsbara"	"De riskbenägna"	"De ordentliga"	"Testarna/smakarna"	"De påverkingsbara"	"De riskbenägna"
Har blivit mobbad eller utfrysst det senaste halvåret	9%	20%	9%	31%	12%	9%	5%	13%
Har själv deltagit i mobbning eller utfrysning det senaste halvåret	2%	20%	14%	23%	3%	13%	2%	15%
Brukar skolka någon gång per termin till flera gånger i veckan	15%	40%	58%	56%	26%	52%	52%	85%
Bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som ganska till mycket dåligt	2%	12%	7%	6%	3%	4%	6%	4%
Jag är inte sjuk lika ofta som andra	58%	32%	43%	56%	55%	39%	46%	43%
Får dricka alkohol för sina föräldrar	3%	8%	10%	7%	11%	13%	33%	48%